

JANTJE VAN DE DUINEGALM.

We gelijken, in de grond, allemaal op elkaar.

Wat ik als knaap deed, hebben anderen vóór of na mij gedroomd, gedacht, gedaan. Voorbeeld: Toen ik op de schoolbanken zat, dacht ik aan hetgeen moeder, op dat ogenblik, thuis deed. En het viel meestal juist uit. Welnu mijn makkertjes waren ook niet altijd met hun geest in de klasse...

Als ik 's zondags in de Hoogmis zat, droomde ik alsdan aan hetgeen op straat gebeurde enz. Ik heb trouwens deze zondetjes destijds berouwwol opgebiecht en ze werden me kwijtgescholden, mits een "pinnetenche" van zoveel "Wees Gegroeten"...

Want toen ik tien jaar oud was moest ik de lange Hoogmis horen. In het kerkje van het Hazegras. Wanneer pastoor Soentjes de H. Kelk begon te reinigen, wist ik dat de priester binnen vijf kleine minuutjes het "Ite Missa est" met zijn versleten stem zou uitroepen. In mijn verbeelding stond ik reeds buiten. Ik zag er een opgeschoten slungel met een pak strooibiljetten en een klein gebrekkelijk mannetje ("klein" en "tje" zijn hier volstrekt nodig). Het ventje had een scheve hals, die deerlijk over de linkerschouder helde, in een hoek van meer dan 45 graad, terwijl zijn benen me onweerstaanbaar de gedrukte letter K opriepen. Het mannetje had een matbleek en tamelijk lang gezicht met een paar

wratten en de sporen van een ongeschoren zwarte baard. Dwars over rug en borst droeg hij een geweldig grote zeildoeken tas. Aan de andere zijde een gedeukt koperen hoorn-tje, zoals de dagbladverkopers vroeger bezaten. Want het ventje was "gazetverkoper". Trouwens op zijn képi was een brede band aangebracht, waarop gedrukt stond: DE DUINEGALM. En het geheel van de rebus heette: Jantje van de Duinegalm... Ook wel onbarmhartig de "Schèven" genoemd. Zijn eigenlijke naam luidde echter Jantje Tolpen, zoals ik veel later zou vernemen.

Plots gingen alle tongpijpen van het orgel van koster Tanghe tegelijk aan het jubelen. Ik had doodeenvoudig de zegening verkeken. De mis was uit...

Na vluchtig een kruis geslagen te hebben — of iets dat daarop geleek — stond ik buiten met de allereersten. En daar begon het:

"De Dunegalm an vuuff santiemen!.. Groot nieuws over de zake Dreyfus!.."

Een paar passen links deelde de jongen zijn strooibiljetten uit... Binnen enkele weken zou het immers "Kiezinge" zijn... Doch dit interesseerde me echter bitter weinig... En nu nog...

Jantje was een geboren dagbladverkoper. Alhoewel hij niet altijd dagbladverkoper geweest was. Neen, Jantje was vroeger sigarenmaker van beroep... Hij wist met zekerheid waaraan de lezers belang hechtten. Zijn geroep was dan ook instinktmatig gevarieerd en gemoduleerd, volgens elk kwartier, iedere straat...

"Grote Overwinnige van de Boers op den Iengelsman!.. De Dunegal-lem!.."

Aarzelende mensen, die reeds verwijderd waren, kwamen dikwijls op hun stappen terug. Het uiterste eind van de XIXe eeuw werd immers diep geschokt door geweldige of passievolle gebeurtenissen: de oorlog van de Engelsen tegen de vreedzame Zuid-Afrikaanse Staten Transvaal en Oranje...

De opflakking van de zaak Dreyfus... Eindelijk de geheimzinnige lokale vergiftigingszaak, waarin een paar goed bekende Oostendse families betrokken waren...

Want de lokale weekbladen gaven alsdan nog een "Algemeen Overzicht der Buitenlandse Politiek", zoals het heette.

Na de Hoogmis van het Hazegras trok Jantje naar de kerk der Witte Paters voor de uitgang van de 11 uurmis enz.

Er bestonden natuurlijk nog andere dagbladverkopers, die echter de populariteit van Jantje de "Schèven" nooit bereikten. Misschien speelde hier wel een tikje meewarigheid?

Herinneren we terloops dat de postabonntenen toenmaals nog niet in zwang waren. De abonnenen ontvingen hun krant onder sluitband met een zegel van een duit of 1 centiem...

Op onze dagen kondigen de dagbladverkopers hun komst niet meer aan, noch door hun karakteristieke roep, noch door hun eigenaardig getoet...

En het is jammer! Want die vele straatroepen van welker waren de harteklop van het lokaal volksleven, zo oneindig afwisselend, zo kleurrijk getint, zo roerend-typisch het "EIGEN" van onze levendige aard...

Thans roept de Brusselse Zender op strikt bepaalde uren: "Gelieve te luisteren naar het **gesproken dagblad**... Dezelfde anonieme, eentonige, vervelende stem voor Hasselt, Tienen, Eeklo en... Oostende!..